

יהודי של ש"ס

דף העשרה לשיעורי
הדף היומי שע"י

איחוד שיעורי התורה בישראל

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה

קו התהילים להצלת הבריאים שלא יחלו והחולים שיתרפאו

077-9710320 שלוחה 597 לשליחת שמות לתפילה חייגו 0722-148184

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכון ה' ביב לתנובות ולהערות בכתובת טייל: 5740398@GMAIL.COM

דף נ"ג ע"ב

האם יתפלל אדם על דברים שהם נגד הטבע?

כמה גרוע שאדם נשתנו לו סדרי בראשית. כתב בספר החסידים (סי' תשצ"ד) אל יתפלל תפילה שאי אפשר לעשות בקשתו אע"פ שהיכולת ביד הקב"ה אין לבקש דבר שאין נעשה כפי הטבע כגון אם אשתו הפילה לשמונה חודשים ברור שאין הוולד של קיימא אין מתפללים עליו שיחיה ואסור להתפלל שיעשה לו הקב"ה נס בשינוי העולם שאם יש לו אילן שיוציא פירות קודם זמנו.

וכן מבואר כאן בסוגיא כמה גרוע אדם שנשתנו לו מעשה בראשית, ומאידך בבראשית רבה (פרשה ל) נאמר על הפסוק במגלת אסתר "ויהי אומן את הדסה", שנפתחו למרדכי ב' דדים כאשה. וצ"ע, דהרי זה מגונה, [וכבר עמד על כך תוספות ישנים שם]. והשיב הבן יהודיע דאצל מרדכי לא רצה הקב"ה שיתפרסם שמו ויופיו, ולכן אצלו אין זה מגונה. [ויש בזה מוסר השכל שלפעמים עדיף לאדם שהשי"ת יעשה ניסים שלא כדרך הטבע, כגון שיצמחו דדים באיש, משיתפרסם שמו ויופיו ברבים]. עכ"פ באנשים גדולים יתכן שיעשו ניסים, ואולי מותר להם להתפלל על כך.

ויעוין בנפש החיים (שער ג פרק יג) שמבאר שמי שהדביק את עצמו בקדושת מחשבתו לבעל הכוחות כולם, אדון יחיד הממלא את כל העולמות, אין עליו שליטה של שום כח אחר בעולם, ואף יכול לפעול ענינים ונסים אשר הם היפוך כוחות הטבע, מכיון שמשעבד ומדבק טהר אמונת לבבו בל תמוט רק לו יתברך לבד, ואצלו יתברך הכל שוה, כל רגע לפעול בסדור הטבע שקבע או הפוך סדור הטבע, כמו שמצינו ברבי חנינא בן דוסא במסכת תענית (דף כה ע"א) ונראה שבאופן כזה יודה הספר חסידים [והגרעק"א].

ומעשה באדם שעבר ארוע מוחי קשה. הרופאים קבעו שהמוח והגזע נפגעו ללא תקנה והפך להיות 'צמח', ונשאל מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל אם מותר להתפלל עליו ב"רפאנו", והשיב: גם אם הדבר בגדר נס, בכל זאת התפילות ברפאנו יכולה להקל על מצב החולה, ומותר להתפלל עבורו למטרה זו, אבל אסור לבקש דבר שהוא נגד הטבע. ומו"ר הגר"ח קניבסקי שליט"א סיפר, שמצינו לפעמים שאדם המכונה 'צמח' התעורר מחוליו, ושמע מינה דין זה בגד נס, אלא ישנה תרופה שאין אנו מכירים אותה (שיעורי תורה לרופאים ח"ד סי' רל"א).

עניינא דיומא – פסח פרק כח' מתוך גיליון "לב המועדים" (- ניתן לקבל במייל lev17382@gmail.com)

שרשי המצווה

לפי שכל עיקרו של עם ישראל אינו אלא התורה ומפני התורה שמים וארץ נבראו כדכתיב (ירמיהו לג כ) "אם לא בריתי יומם ולילה חוקי שמים וארץ לא שמתתי", ויציאת מצרים היתה עבור קבלת התורה כדכתיב (שמות ג יב)

מצות עשה לספור שבע שבתות תמימות מיום הבאת

העומר שנאמר (ויקרא כג טו) "וספרתם לכם ממחרת

השבת וגו' שבע שבתות תמימות" (רמב"ם הלכות תמידין

ומוספין פרק ז הלכה כב).

"בהוציאך את העם תעבדון את האלוהים על ההר הזה" וזהו עיקר הגאולה של ישראל. ולכן נצטוונו לספור ממחרת יו"ט של פסח עד יום מתן תורה להראות את בנפשנו את הרצון שלנו מתי יגיע היום הזה כי ליום זה אנו כל כך מחכים ומצפים (חינוך מצווה שו).

טעם המצווה

לפי שהעולם שרוי בצער מפסח ועד שבועות על התבואה ועל האילנות כדאיתא בר"ה (ט"ז ע"א) "אמר ר"י משום רבי עקיבא מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח, כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות, ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת, כדי שיתברך לכם פירות האילן, ומפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג, כדי שיתברך לכם גשמי שנה,

לפיכך צווה הקב"ה לספור בימים אלו כדי שזכור צער העולם ונשוב לו בלבב שלם ולהתחנן לפניו לרחם עלינו ועל הארץ שתהינה התבואות כתיקונן, שהם סיבת חיינו שאם אין קמח אין תורה (אבודרהם ספירת העומר).

טעם אחר: מפני שימים אלו הם ימי מלאכת השדה והיו מפוזרים כל אחד בגורנו, ולכן ציוונו לספור כדי שלא ישכחו מחמת עבודתם את זמן עלייתם לרגל (אבודרהם ספירת העומר).

טעם אחר: זכר לספירת העומר שספרו בזמן המקדש והר"ן מביא מדרש שבשעה שאמר להם משה "תעבדון את האלוהים על ההר הזה" אמרו לו ישראל מתי נעבוד, אמר להם משה לסוף חמישים יום, והיו מונים וסופרים כל אחד לעצמו, ומכאן קבעו חז"ל כיון שאין לנו קרבן ולא עומר אנו סופרים בשביל שמחת התורה כמו שמנו ישראל (ר"ן סוף פסחים).

טעם אחר: משל לאדם שהיה בבית האסורים וצק למלך להתירו וקבע לו זמן להתירו ולתת לו את בתו לאשה, והולך ומונה וסופר עד בא הזמן, כך עשו ישראל ביציאתם ממצרים (שהוא בית האסורים) עד מתן תורה (דהוי כבת של המלך) (אבודרהם ספירת העומר בשם המדרש).

טעם אחר: לפי שארץ ישראל היא ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסא (עיין תוסי"ב"מ כח, א ד"ה חמשה עשר), וירושלם בטבורה, הרי שתי מאות לכל צד, ובעשרים יום ילך לביתו, כי מהלך אדם בינוני עשר פרסאות ליום, ובעשרים יום יחזור לירושלים לרגל חג השבועות, הרי ארבעים יום, ושבעה שבתות הרי מ"ז יום, נשאר עוד שני ימים להתעכב בביתו, לכך ציווה הקב"ה למנות, שלא ישכח ושלל יתעכב בביתו יותר משני ימים (מנהגי מהר"י טירנא, בין פסח לשבועות).

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

הדס בת אורה בתושה"י כל הרואה את ההודעה יאמר שני פרקי

תהילים בקו: 077-971-0320 בשלוחה: 597

לרפואה שלימה

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

יהודי של ש"ס

דף העשרה לשיעורי
הדף היומי שע"י

איחוד שיעורי התורה בישראל

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com
ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה
קו התהילים להצלת הבריאים שלא יחלו והחולים שיתרפאו
077-9710320 שלוחה 597 לשליחת שמות לתפילה חייגו 0722-148184

הגאון רבי סודיכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכונת חי'ב לתנובות ולהערות בכתובת טייל: 5740398@GMAIL.COM

נ"ד ע"ב

האם נשים מצוות על שביתת בהמתו?

פרתו של רבי אלעזר בן עזריה. הגאון רבי עקיבא איגר בתוספותיו על המשניות בשבת (פ"ה מ"א) דן אם הנשים מצוות על שביתת בהמתן, היכא דליכא משום מחמר, כיון דהוי רק עשה, די"ל דהוי כדון מצות עשה שהזמן גרמא דנשים פטורות, ואף על פי שהם חייבים בקידוש היום מהיקש דזכור ושמור, י"ל דוקא בקידוש דהיינו הזכירה, אבל בשאר מ"ע פטורות. ושוב ציין על הר"ן ז"ל בפרק כ"ב, שכתב בכל מילי דשבת נשים שוים לאנשים וכתוב שם הגה"ה מתלמיד אחד, שגם הפמ"ג סי' רמ"ח ובספר תיבת גמא פ' בשלח נסתפק בזה, וכתב דמלשון הגמרא גבי פרתו של ראבי"ע שכנתו כו' מיחה בה כו', לשון שכנתו ולשון מיחה בה מוכיח בהדיא דנשים מצוות על שביתת בהמתן וכסברת הר"ן הנ"ל. ועי"ע במנחת חינוך (בסוף מוסף השבת פ' יתרו) ובתפארת ישראל כאן מה שדנו בזה.

ועיין בספר רוח חיים למהר"ח פלאגי (סי' שה סק"ב), שכתב להקשות היאך לא מיחה ראבי"ע בשכנתו, וכתב לתרץ שמזה ראייה למה שכתב הפמ"ג שאין האשה מצווה על שביתת בהמה, דהויה מ"ע שהז"ג, וסי"ל לראבי"ע ג"כ שאין האשה מצווה, ולכך לא מיחה, ואין זה היפך חכמים, אלא "שלא ברצונם", כי הרואים לא ידעי ממי היתה, כיון שיוצאת משכונתו, והיה לו פרות רבות, וזהו שלא ברצונם אבל לא שנחלקו בעיקר הדין. ע"ש.

האם הפטור של נשים במצוות עשה שהזמן גרמא הוא רק בקום ועשה או גם בשב ואל תעשה?

והפמ"ג [ביצה דף ל] טוען שאשה חייבת מצד אחר. דהפטור של מצות עשה שהזמן גרמא הוא רק בקום ועשה ולא בשב ואל תעשה. וממילא בשביתת בהמה שזה שב ואל תעשה אין פטור לנשים וממילא מוזהרות על כך. [ועי"ש בצ"ח שחולק על זה]

כל מי שאפשר למחות לאנשי ביתו ולא מיחה. שאלה: האם מסורה אחריות, על נפש המטופל, ביד הפסיכולוג? כגון: אם מטופל עובר עבירה, שאינה קשורה לבעייתו שבעקבותיה פנה לטיפול, והטיפול בו אינו קשור בעבירה, האם על הפסיכולוג להפעיל את השפעתו על מנת למונעו מלעבור את העבירה?
תשובה:

כל אדם היכול להפעיל השפעתו ולמונעו חטא מהזולת, חייב לעשות זאת, וכמו שנאמר "הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא" (ויקרא יט, יז). ושנינו במסכת שבת (דף נד ע"ב): **כל מי שאפשר למחות לאנשי ביתו ולא מיחה נתפס על אנשי ביתו. באנשי עירו, נתפס על אנשי עירו. בכל העולם כולו, נתפס על כל העולם כולו.**

צא וראה מה שנאמר שם במשנה: "פרתו של רבי אלעזר בן עזריה היתה יוצאה ברצועה שבין קרניה, שלא ברצון חכמים". ומבואר שם בסוגיא "של שכנתו היתה, ומתוך שלא מיחה בה נקראת על שמו". ומבואר בירושלמי (שבת פ"ה ה"ד) שאותו צדיק הושרחו שניו מרוב תעניות אשר צם כדי לכפר על אותו עון, שלא מיחה בשכנתו (שיעורי תורה לרופאים).

חיוב דאורייתא או דרבנן

בזמן שבית המקדש היה קיים, מצוות ספירת העומר היתה מדאורייתא לפי כל הדעות

בזמן הזה נחלקו הפוסקים אם הוי מדאורייתא או מדרבנן, נפק"מ במסופק אם ספר שאם הוי ספק דאורייתא הולכים לחומרא ואם אינו אלא מדבנן הולכים לקולא,

יש אומרים שהוי מדרבנן, הטעם: לפי שאין עומר, וחיוב התורה הוא לספור מקרבן העומר עד קרבן של שתי הלחם, ועכשיו לא שייך כן (ר"ן שלהי פסחים), וכן כתב במשנ"ב (תפט ס"ק יד) שדעת רוב הפוסקים דהוי רק מדרבנן זכר למקדש.

הרמב"ם (הלכות תמידין ומוספין פ"ז הלכה כד) כתב שהוי מצווה מדאורייתא בזמן הזה, וז"ל: "מצות עשה לספור שבע שבועות תמימות מיום הבאת העומר ומצווה זו על כל איש מישראל בכל מקום ובכל זמן" וכו', והטעם: מפני שעיקר ספירה היא על מתן תורה ושייך גם בזמן הזה, אלא שהקב"ה צווה להביא קרבנות תחילה וסוף, עומר שעורים בתחילה ובסוף חטים, כדי להורות לנו שבלי תורה כבהמות נדמו, לפי שהשעורים מאכל בהמה הם (ערה"ש תפט ד).

נשים בספירה

יש אומרים: שנשים פטורות מלספור (משנ"ב תפט ס"ק ג) וכתב המגן אברהם (תפט א) מיהו כבר שוויה עלייהו חובה (משנ"ב שם),

והטעם דאינן סופרות משום שהוי מצווה שהזמן גרמא ופטורות (רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ז הלכה כד), טעם אחר: דודאי ישכחו יום אחד מחמת הטרחה, וגם על פי רוב אינם יודעים פירוש המילות (משנ"ב תפט ס"ק ג, בשם ספר שולחן שלמה),

תחילת הספירה

במוצאי פסח אחר תפילת ערבית מתחילים לספור שבעה שבועות (או"ח תפט א). כדכתיב (ויקרא כג טו) "וספרתם לך ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהינה" ויום השבת הכוונה יום ראשון של פסח שעליו דיבר הכתוב, שהוא יו"ט ששבתים בו ממלאכה ועל זה אומר הפסוק ממחרת שהוא ט"ז בניסן תספרו "שבע שבועות תמימות" (לבוש תפט א).

זמן הספירה

מצווה מן המובחר לספור בתחילת הלילה, והטעם: בכדי שיהיה "שבע שבתות תמימות" (לבוש תפט א).
הטעם שסופרים בלילה והא כתיב "חמישים יום" (ויקרא כג טז)

לפי שלומדים מהפסוק (ויקרא כג טו) "תמימות תהינה" שצריך לספור בתחילת היממה היינו בלילה. טעם אחר: לפי שבליילה בני אדם אינם טרודים במלאכתם (מטה משה תרצ).
הטעם שסופרים מ"ט יום, אף שבפסוק (ויקרא כג - טז) נאמר "עד ממחרת השבת תספרו חמישים יום"

ביאור א: כוונת הכתוב היא "עד ממחרת השבת השביעית" שהוא יום החמישים עד אז "תספורו" ולא עד בכלל.

ביאור ב: דחמישים יום הולך על המשך הפסוק (שם כג טז) "והקרבתם" והביאור עד ממחרת השבת תספרו ולא עד בכלל, "חמישים יום והקרבתם" כלומר ביום החמישים אז "והקרבת מנחה חדשה".

ביאור ג: כיון דכתיב "שבע שבועות תספר לך" אין לספור יותר משבעה שבועות ומה שכתוב "תספרו חמישים יום" ל"ק מידי שכן דרך המקרא כשמגיע למספר עשרות פוחת אחד מחשבון כמו שמצאנו "כל הנפש לבית יעקב..שבעים נפש" (בראשית מו כז) וכן (במדבר כה ג) "ארבעים יכונו" (אבודרהם ספירת העומר).

מי שיש לו מנין קבוע למעריב אינו צריך לספור ספירת העומר ביחידות בתחילת הלילה.

לפי שספירת העומר היא דבר שנשכח ביחידות ואם יהיה הדבר מסור ליחידיים שיספרו בתחילת הלילה קרוב לודאי שיבואו לשכוח לספור, משא"כ כשקבוע במנין לאחר התפילה (שו"ת שבה"ל חלק ו ס"ג).

טעם אחר: לפי שתדיר ואינו תדיר, תדיר קודם, וק"ש ותפילה תדיר יותר מספירת העומר (ביה"ל חלק ו ס"ג).

טעם אחר: לפי שמצות ספירת העומר לכתחילה צריך לקימה בציבור וברוב עם (של"ה פסחים פ' נר מצווה ד"ה וכתב).

שכח לספור בתחילת הלילה הולך וסופר כל הלילה (טור תפט א), הטעם: כשם שקצירת העומר היתה כשרה כל הלילה דכתיב (ויקרא כג יב) "ביום הניפכם את העומר", כך הספירה כשרה כל הלילה (לבוש תפט א).

טעם אחר: דכל שלא עבר הלילה לא יוצא מכלל "תמימות תהינה" (משנ"ב תפט ס"ק ד).

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

חיים דוד הכהן בן מרים בתושח"י כל הרואה את ההודעה יאמר

שני פרקי תהילים בקו: 077-971-0320 בשלוחה: 597

לרפואה שלימה

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות *6527

יהודי של ש"ס

דף העשרה לשיעורי
הדף היומי שע"י

איחוד שיעורי התורה בישראל

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה

קו התהילים להצלת הבריאים שלא יחלו והחולים שיתרפאו

077-9710320 שלוחה 597 לשליחת שמות לתפילה חייגו 0722-148184

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכון חי'ב לתנבות ולהערות בכונות טייל: 5740398@GMAIL.COM

נ"ה ע"ב

מעשה של חטא בודד אחד יכול לשנות את כל מצבו הרוחני! כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה. נאמר פחו כמים אל תותר, כי עליה משכבי אביך אז חללת יצועי עלה (מ"ט ד') ומבואר בפרשה עונשו של ראובן, שהיה ראוי לכהונה ומלכות ולבכורה, והפסיד הכל בגלל פחו כמים. ועיין במדרש רבה בראשית (צ"ח ד'), וקשה הרי איתא בשבת (נ"ה ע"ב) אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן, כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה, וביאור הדבר שלא חטא בחטא חמור, אלא שרק לפי דרגתו היה בזה חטא, ואם כן מדוע באמת הפסיד כל כך, גם כהונה גם מלכות וגם בכורה.

עוד מבואר בפרשה עונשים של שמעון ולוי, שאמר להם יעקב אבינו, "ארור אפם כי עז וכיו, אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל" (מ"ט ז'), וכל זה היה עונש על מעשה שכם כמבואר ברש"י (שם ה') וקשה, הרי פעלו כדין במעשה שכם ולמה נענשו.

ועוד הרי מבואר בפסוקים שאין התביעה על עצם הריגת אנשי שכם, אלא על שכלי חמס מכרותיהם, שחמסו אומנות של רציחה מעשו, כמו שכתב רש"י על אתר, ולכאורה מדוע נענשו כל כך.

כמו כן מבואר בפרשה שכרו של יהודה, שאמר לו יעקב "אתה יודך אחיד" (מ"ט ח'). ועיין בתרגום אונקלוס שביאורו שכיון שהודה במעשה תמר זכה למלוכה. וצריך עיון מדוע על ידי מעשה אחד זכה לכל זה.

והנה המשגיח זצ"ל, היה מרחיב מכאן את הדיבור על גודל מדת הדין החמורה. אולם לכאורה צריך עדיין עוד תוספת ביאור.

והנה במדרשה רבה נח (ל"ו ג') איתא, שכאשר הלך נח ליטע כרך, פגע בו שידא אשמדון (השד ששמו, אשמדון), אמר לו שותפי עמך [אני יהיה שותף עמך בנטיעת הכרם], אלא איזדהר בך דלא תיעול לחלקי, [תזהר שלא תכנס לחלקי], ואם עלת בחלקי אנא חביל בך, [ואם תכנס לחלקי אני יחבול בך].

והנה לכאורה צריך ביאור, הרי חז"ל שאלו שם במדרש רבה תחילה מנין היו לו נטיעות ליטע, ותירצו שהכניס עמו לתביה זמורות של גפן ונטיעות ויחורים של תאנה וגרופיות לזיתים.

ומבואר בזה שמעיקרא היתה לו כונה משום מצוה לנטוע מינים אלו. ואם כן מבואר שבעצם יסוד הדבר שנטע כרם לא היה בזה חטא, ומדוע נענש שפגע בו השטן, אלא שהתביעה היתה בזה שהתעסק בכרם בתחילה, לפני שהקריב קרבנות, ולא היתה התביעה בעצם הנטיעה, כמבואר במדרש שם, ויחל נח נתחלל ונעשה חולין. ולכאורה קשה אם כן מדוע זה תביעה גדולה כל כך, ומדוע נענש עד כדי כך.

ונראה שמבואר מכך, שאדם שנכשל, הרי מלבד עצם החטא שבזה, הרי בזה פותח לו פתח למצב חדש, שעכשיו כבר יש לו שייכות לרע, וממילא מיד כל כל מצבו משתנה, שאין זה ענין בחטא זה גופא, אלא בזה שעל ידי חטא אחד בודד כל מצבו משתנה, שמעתה יש לו שייכות לרע.

ונראה שזהו מה שאמר לו השד, דכיון שהלך לנטוע הכרם כבר יש לו שייכות אתו, וכבר הוא נעשה שותף אתו, ולכן כבר צריך מאוד להזהר, שלא יכנס לגמרי לחלקו. והמצב החדש הזה, נוצר לעיתים רק על ידי מעשה אחד קטן בלבד, מכל מקום במעשה זה הקטן שינה בזה את כל מצבו הרוחני, ולכן צריך לזה זהירות יתירה.

ובזה יש לפרש את הגמרא בעבודה זרה (י"ז א') שאמרו יש קונה עולמו בשעה אחת. שעל ידי מעשה אחד, נכנס לדרגה חדשה של רוחניות, ויכול לקנות עולמו.

ולפי זה נראה שאף אצל ראובן אין כאן התביעה רק על המעשה הבודד שלו, וכן אצל שמעון ולוי, אלא שעל ידי המעשה שלו הגיע למצב חדש ברוחניות, ומצב זה מנע ממנו את הזכיה.

ובזה יש לבאר אצל יהודה, שעל ידי המעשה שלו, שהתגבר על עצמו להודות, וביזה את עצמו, הוא הביא את עצמו למצב חדש של שלטון עצמי מוחלט, שמוכן לסבול הכל כשצריך, והוא שליט על עצמו, ולכן זכה כל כך במעשה זה.

ונראה שבה יש לפרש מדוע זכה דוקא למלכות על ישראל, שעיקר מעלתו שהוא נעשה שליט על עצמו, ומעלה זו היא הנצרכת לזכות למלכות על ישראל.

ומכאן נלמד את גודל החשיבות של כל מעשה אפילו קטן, הן לחיוב והן לשלילה, כיון שאפשר שבה משנה את כל מצבו ברוחניות (שירת דוד).

עניינא דיומא – פסח פרק ל' מתוך גיליון "לב המועדים" (- ניתן לקבל במייל lev17382@gmail.com)

ספירת העומר בציבור

מצווה מיוחדת לספור בציבור, והטעם: משום דברוב עם הדרת מלך כמו שמצאנו בקצירת העומר שהיה נקצר בעסק גדול (סדר היום סדר ספירת העומר, יסוד ושרש העבודה שער ט פרק שמיני, מנחות סה, א).

טעם אחר כתב השל"ה: במקום שיש חבורה שמתפללים בזמנו ראוי להתחבר להם בימי הספירה, כי אז מצווה גוררת מצווה ק"ש בזמנו וספירת העומר (של"ה פסחים ג ע"ב, הובא בבה"ט תפ"ט כ).

טעם אחר: כדי שלא ישכח לספור (שו"ת מנחת יצחק ח"ו ס' מח אות ב).

חיוב הספירה

מצווה על כל איש מישראל לספור לעצמו (טור תפ"א), **ומנין** מדכתיב בקרא (ויקרא כג טו) "וספרתם לכם" ולא כתיב "וספרת לך" כמו ביובל שהכוונה לב"ד, ומזה לומדים "לכם" לכל אחד ואחד (ט"ז תפ"ט ה, משנ"ב תפ"ט ס"ק ה).

ספירה בפה: מצוות ספירת העומר היא בפה (פ"ח תפ"ט ב) **והטעם:** דכתיב (ויקרא כג טו) "וספרתם לכם" וספרתם משמע בפה (פ"ח שם).

מקום הברכה

יש הנוהגים: לספור ספירת העומר לפני "עלינו לשבח" (משנ"ב תפ"ט ס"ק ב), **ויש הנוהגים:** לספור אחרי אמירת "עלינו לשבח" ובקדיש יתום שלאחריו (הגר"א מע"ר ס ט).

הטעם שסופרים בסוף התפילה ולא בתחילתה

[ובפרט לשיטות שספירת העומר מדאורייתא ואף לחולקים יש לה סמך מהתורה]

לפי שבדורות הראשונים היה מנהגם להתפלל ערבית קודם הלילה, ובסיום מעריב התחיל הלילה ואז היו סופרים כדן בתחילת לילה (בה"ל תפ"ט א ד"ה אחר בשם ספר מור וקציעה).

טעם אחר: דמדינא צריך להקדים ק"ש ותפילה לפי שהוא תדיר (חיי אדם טז).

הטעם לנוהגים לספור לפני "עלינו לשבח"

לפי שכל כמה שאפשר להקדים הספירה מקדימים כדי שיהיה תמימות (משנ"ב תפ"ט ס"ק ב).

טעם אחר: לפי שאחר הספירה אומרים פסוקים ומזמורים ולא תקנו לומר אחריהם קדיש לכן סופרים לפני "עלינו" בכדי שהקדיש שאחר "עלינו" יעלה גם על הפסוקים הנ"ל (סידור בעל התניא).

טעם אחר: לפי ש"עלינו" נאמר על הרוב כעין סילוק אחר התפילה או אחר מצווה, כגון ברית, או קידוש לבנה, ולכן סופרים העומר ואחר כך אומרים בסיום התפילה "עלינו לשבח" (ספר מנחת העומר ס"ק לג).

הטעם לנוהגים לספור אחרי "עלינו"

כיון שתפילת עלינו נתקנה כחלק מהתפילה וספירת העומר מצוה בפני עצמה לכן אין להפסיק את התפילה במצווה אחרת (ליקוטי דינים וביאורים למעשה רב כב סט).

במנהג לספור שנית אחר תפילת שחרית

יש הנוהגים: בכל יום אחר תפילת שחרית שסופר החזן מה שספרו בלילה בלא ברכה וחוזרים הציבור לספור עימו, **והטעם:** כדי שאם אחד שכח לספור בתחילת הלילה תעלה לו ספירה של הבוקר ויוכל להמשיך לספור עם ברכה (כה"ח תפ"ט פ).

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

רוחמה חיה בת ליבה אהובה בתושח"י כל הרואה את ההודעה
יאמר שני פרקי תהילים בקו: 077-971-0320 בשלוחה: 597

לרפואה שלימה

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

יהודי של ש"ס

דף העשרה לשיעורי
הדף היומי שע"י

איחוד שיעורי התורה בישראל

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה

קו התהילים להצלת הבריאים שלא יחלו והחולים שיתרפאו

077-9710320 שלוחה 597 לשליחת שמות לתפילה חייגו 0722-148184

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכון ה' ביב לתנובות ולהערות בכתובת טייל: 5740388@GMAIL.COM

דף נ"ו ע"ב

מתי אין מחשבה רעה מצטרפת למעשה גם בע"ז?

שבקש לבנות ולא בנה. מקשים העולם ממה שאמרו בקידושין (מ ע"א) שמחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה חוץ מבעבודה זרה שנאמר בה למען תפוש את בני ישראל בלבם. ונראה דכל זה במתכוין לעבוד עבודה זרה, שכל המודה בע"ז ככופר בכל התורה (ספרי שלח ט"ו כ"ב) ולכן בזה שמחשבתו לעבוד ע"ז, כבר יש בזה כפירה ומרידה בכל התורה, אבל אם דעתו לבנות במה למען לעשות נחת רוח לנשיו, אין בזה ענין של מודה בע"ז ולא נאמר על זה שמחשבה רעה כמעשה (ברכת אברהם).

עניינא דיומא – פסח פרק ל' מתוך גיליון "לב המועדים" (- ניתן לקבל במייל lev17382@gmail.com)

הש"ץ סופר תחילה

צורת הברכה

נוהגים שהש"ץ סופר תחילה (שו"ת הרשב"א ח"א תכו), **והטעם** לפי שיש אנשים שאינם יודעים מספר הימים ואם יברכו ולא ידעו מספר הימים ברכתם תהיה לבטלה לכן תקנו שיברך הש"ץ תחילה כדי להזכיר לקהל כמה הם ימי הספירה (מועד לכל חי סימן ה ס"ק יט).

הרב או האב"ד סופר

יש מקומות שמכבדים את הרב לספור (אוצר כל מנהגי ישורון מב ב), **והטעם:** כדי לא לבייש את החזן אם שכח לספור מאחד מהימים ספירת העומר (דרכי חיים ושלום אות תרכה). **טעם אחר:** לפי שחוששים שאדם שאינו בן תורה יסבור שהוא מוציא את הקהל בספירתו ואחר כך יברכו הקהל והוי ברכה לבטלה (ספר מטעמים החדש אות ספירה).

עמידה בברכות ובספירה

מצוה לכתחילה לספור במעומד (חיי אדם כלל קלא ד), וצריך לעמוד משעה שמתחיל הברכה (משנ"ב תפט ס"ק ו). **והטעם:** ככל ברכות המצווה דצריך לכתחילה לברך בעמידה (שעה"צ שם בשם הטור ובי" ס"ח). ספר במיושב יצא (משנ"ב תפט ס"ק ו). **טעם אחר:** כדי לפינן מהפסוק (דברים טו ט) "בקמה תחל לספור" אל תקרא בקמה אלא בקומה דהיינו בקמה קומה זקופה (טו תפט ב).

"הנני מוכן" לפני הברכה

יש הנוהגים: לומר "הנני מוכן..." לפני מצות ספירת העומר והוא על פי הזוהר דכל מילי דקדושה בעי הזמנה (ספר מאורי אור).

"אמירת מצות עשה" הטעם לאומרים לפני הברכה "הנני מוכן ומזומן לקיים מצוות עשה של ספירת העומר" לסוברים שמצות ספירת העומר אינה מדאוריתא, כמו כן בהמשך כשאומרים "כמו שכתוב בתורה" הרי היום לא נכתב בתורה אלא מדרבנן, **ובישוב הנוסח יש לבאר הכוונה** שסופר לשם מצווה, ומצוות עשה הכוונה למצוות עשה מדרבנן, ובמה שאומר כמו שכתוב בתורה הכוונה שרבנן תיקנו כמו שכתוב בתורה (הליכות שלמה י"א ב).

יש שכתבו שאין לומר מצוות עשה מטעם דלעיל אלא אומרים "מצות ספירת העומר" (ספר יד בספירת העומר סימן ה הערה א).

כמו שכתוב "וספרתם לכם.. מנחה חדשה" (ויקרא כג טז) **הטעם שמזכירים "מנחה חדשה" והרי מצווה זו אינה שייכת למצות העומר,** לפי שהוא פסוק אחד משלימים עד סופו כדי לא להפסיק באמצע פסוק כדאמרין במגילה (כב ע"א) כל פסוק שלא פסקו משה אגן לא פסקינן (סידור עיון תפילה).

טעם אחר: משום שהוקש ספירה לקצירה, מה קצירה במעומד אף ברכה במעומד (שבלי הלקט רלד).

טעם אחר: והוא על פי הזוהר בפרשת תצוה (דף תסג) דספירת העומר הוא ענין גדול כתפילת שמוני"ע ולכן צריך לברך בעמידה כשמו"ע (ערוה"ש תפט).

רמז לעמידה בשעת הספירה: דכתיב (משלי יט כא) "עצת ה' היא תקום", עצת ר"ת עומר ציצת תפילין "היא תעמוד" בזה תעמוד (הגהו"ת מוהר"א אזולאי תפט ב).

הטעם שסופר גם הימים וגם השבעות

משום דתרי קראי כתיבי, חד קרא על שבעות כדכתיב (דברים טז ט) "שבעה שבועות תספר לך" וכן כתיב (ויקרא כג טו) "וספרתם לכם שבע שבתות תמימות", משמע שבעות, ואידך קרא כתיב (ויקרא כג טז) "תספרו חמישים יום" משמע שצריך לספור הימים ולכן סופרים הימים והשבועות (מנחות סו, א).

הרחמן, מזמור "אלהים יחננו", אנא בכוח, וריבונו של עולם יש הנוהגים: לומר אחר הספירה "הרחמן יבנה בית המקדש במהרה בימינו" (אבודרהם ספירת העומר), והטעם: כיון שחיוב הספירה הוא מדרבנן לפי שאין לנו היום מקום הקרבת העומר, לכן אנו מתפללים שיבנה בית המקדש במהרה,

ונקיים מצות הקרבת העומר כתיקונה (לבוש תפט א). טעם אחר: מתפללים שיבנה בית המקדש ונקיים את מצוות ספירת העומר מן התורה ולא כמו שהיא עתה מדרבנן זכר למקדש (לבוש תפט א).

"מזמור למנצח בנגינות" – יש הנוהגים לומר מזמור זה (משנ"ב תפט ס"ק ו) והטעם: לפי שיש בו מ"ט תיבות כמספר הימים שסופרים בו העומר מלבד מהפסוק הראשון שהוא פתיחת המזמור, ועוד שיש בו שבעה פסוקים חוץ מהפסוק הראשון שהם כנגד ז' שבועות של ספירת העומר (ערוה"ש תפט ה).

"אנא בכוח" ו"רבונו של עולם": הטעם שאומרים "אנא בכוח" ו"רבונו של עולם" לטהרת הנפש שנפגמה בעוונות (שו"ע הרב תפט יא).

טעם אחר שאומרים "אנא בכוח": לפי שבאנא בכוח יש ז' פסוקים כנגד שבעה שבועות של ספירת העומר (ספר הזכרון לר' יצחק ניסים כרך עמוד קנב הערה 7).

הטעם לנוהגים שלא לומר "רבונו של עולם" – וז"ל הערוך השולחן יש שאומרים תחינה ומרבים בעניינים המוסתרים ורבים התרעמו על זה מפני שהם דברים העומדים ברומו של עולם ואין הפרסום ראוי לזה, אבל עכשיו כבר רגילים לאומרו באימה ובהתפעלות הנפש (ערוה"ש תפט י).

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

רוחמה חיה בת ליבה אהובה בתושח"י כל הרואה את ההודעה
יאמר שני פרקי תהילים בקו: 077-971-0320 בשלוחה: 597

לרפואה שלימה

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*